

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 8 maj 2019*

”Överklagande – Ekonomisk och monetär politik – Förordning (EU) nr 1024/2013 – Artikel 6.4 – Förordning (EU) nr 468/2014 – Artikel 70.1 – Tillsyn över kreditinstitut – Uppgifter som tilldelas Europeiska centralbanken (ECB) – Gemensam tillsynsmekanism – Uppgifter som utövas av de behöriga nationella myndigheterna – ’Mindre betydande’ kreditinstitut – ’Särskilda omständigheter’ som motiverar att ett kreditinstitut anses vara ’mindre betydande’”

I mål C-450/17 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 26 juli 2017,

Landescreditbank Baden-Württemberg – Förderbank, Karlsruhe (Tyskland), företrädd av A. Glos, T. Lübbig och M. Benzing, Rechtsanwälte,

klagande,

i vilket de andra parterna är

Europeiska centralbanken (ECB), företrädd av E. Koupepidou och R. Bax, båda i egenskap av ombud, biträdda av H.-G. Kamann, Rechtsanwalt,

svarande i första instans,

Europeiska kommissionen, företrädd av W. Mölls och K.-P. Wojcik, båda i egenskap av ombud,

intervenient i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot, domstolens vice ordförande R. Silva de Lapuerta (referent) samt domarna A. Rosas, L. Bay Larsen och M. Safjan,

generaladvokat: G. Hogan,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 5 december 2018 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: tyska.

följande

Dom

- 1 Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank (nedan kallad Landeskreditbank) har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som meddelades av Europeiska unionens tribunal den 16 maj 2017, Landeskreditbank Baden-Württemberg/ECB (T-122/15, nedan kallad den överklagade domen, EU:T:2017:337). Genom denna dom ogillade tribunalen Landeskreditbanks talan om ogiltigförklaring av Europeiska centralbankens (ECB) beslut ECB/SSM/15/1 av den 5 januari 2015, som meddelats med stöd av artikel 6.4 och artikel 24.7 i rådets förordning (EU) av den 15 oktober 2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut (EUT L 287, 2013, s. 63) (nedan kallat det omtvistade beslutet).

Tillämpliga bestämmelser

Förordning nr 1024/2013

- 2 Skäl 55 i förordning nr 1024/2013 har följande lydelse:

”Tilldelningen av tillsynsuppgifterna innebär ett stort ansvar för ECB att bevara den finansiella stabiliteten i unionen och att använda sina tillsynsbefogenheter på det sätt som är mest effektivt och proportionellt. ...”

- 3 I artikel 1 första stycket i förordningen föreskrivs följande:

”Genom denna förordning tilldelas Europeiska centralbanken (ECB) särskilda uppgifter i samband med tillsynen över kreditinstitut i syfte att bidra till kreditinstitutens säkerhet och sundhet och det finansiella systemets stabilitet inom unionen och inom varje medlemsstat med fullständig hänsyn till och skyldighet att beakta den inre marknads enhetlighet och integritet, på grundval av likabehandling av kreditinstitut i syfte att förebygga regelarbitrage.”

- 4 Artikel 4 i förordningen har rubriken ”Uppgifter som tilldelas ECB”. I punkt 1 i denna artikel anges följande:

”Inom ramen för artikel 6 ska ECB, i enlighet med punkt 3 i denna artikel, ha exklusiv befogenhet att för tillsynsändamål utföra följande uppgifter i förhållande till alla kreditinstitut som är etablerade i de deltagande medlemsstaterna:

...”

- 5 I artikel 6 i förordningen föreskrivs följande:

”1. ECB ska utföra sina uppgifter inom en gemensam tillsynsmekanism [(SSM)] som består av ECB och nationella behöriga myndigheter. ECB ska vara ansvarigt för att den gemensamma tillsynsmekanismen fungerar på ett effektivt och enhetligt sätt.

...

4. I samband med de uppgifter som fastställs i artikel 4 ska ECB, med undantag för punkt 1 a och c i den artikeln, ha det ansvar som anges i punkt 5 i den här artikeln och de nationella myndigheterna ska ha det ansvar som anges i punkt 6 i den här artikeln, inom den ram och med förbehåll för de

förfaranden som avses i punkt 7 i den här artikeln, för tillsynen av följande kreditinstitut, finansiella holdingföretag eller blandade finansiella holdingföretag eller filialer, etablerade i deltagande medlemsstater, till kreditinstitut etablerade i icke deltagande medlemsstater:

- De som är mindre betydande på gruppbasis, på den högsta konsolideringsnivån inom den deltagande medlemsstaten, eller individuellt i det specifika fallet med filialer, vilka är etablerade i deltagande medlemsstater, till kreditinstitut som är etablerade i icke deltagande medlemsstater. Betydelsen ska bedömas på grundval av följande kriterier:
 - i) Storlek.
 - ii) Betydelsen för ekonomin i unionen eller någon deltagande medlemsstat.
 - iii) Betydelsen av gränsöverskridande verksamheter.

Med avseende på första stycket ska ett kreditinstitut, ett finansiellt holdingföretag, eller ett blandat finansiellt holdingföretag inte anses vara mindre betydande, såvida detta inte är motiverat av särskilda omständigheter som ska anges i metoden, om ett av följande villkor föreligger:

- i) Det sammanlagda värdet av dess tillgångar överstiger 30 miljarder EUR.
- ii) Förhållandet mellan dess sammanlagda tillgångar och BNP i den deltagande medlemsstaten där etableringen föreligger överstiger 20 %, utom i de fall det sammanlagda värdet av dess tillgångar understiger 5 miljarder EUR.
- iii) Efter meddelande från dess nationella behöriga myndighet att denna anser ett sådant institut vara av avgörande betydelse för den inhemska ekonomin fattar ECB ett beslut som bekräftar denna betydelse efter att ECB har gjort en samlad bedömning av kreditinstitutet, inbegripet en bedömning av balansräkningen.

ECB får också på eget initiativ anse ett institut vara av avgörande betydelse om det har etablerat bankdotterföretag i mer än en deltagande medlemsstat och dess gränsöverskridande tillgångar eller skulder motsvarar en betydande del av dess sammanlagda tillgångar eller skulder i enlighet med de villkor som fastställs enligt metoden.

De för vilka offentligt finansiellt stöd har begärts eller erhållits direkt från [Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten (EFSF)] eller [Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM)] ska inte anses mindre betydande.

Trots vad som sägs i föregående stycken ska ECB utföra de uppgifter som den tilldelas genom denna förordning med avseende på de tre mest betydande kreditinstitut i varje deltagande medlemsstat, om inte annat föranleds av särskilda omständigheter.

5. I fråga om de kreditinstitut som avses i punkt 4 och inom den ram som fastställs i punkt 7 ska följande gälla:

...

- b) I de fall det är nödvändigt för att säkerställa en enhetlig tillämpning av hög tillsynsstandard får ECB närsomhelst, på eget initiativ efter att ha hört de nationella behöriga myndigheterna eller på begäran av en nationell behörig myndighet, besluta att själv direkt utöva alla relevanta befogenheter för ett eller flera av de kreditinstitut som avses i punkt 4, inbegripet i de fall då finansiellt stöd har begärts eller erhållits indirekt från EFSF eller ESM.

...

6. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 5 i den här artikeln ska de nationella behöriga myndigheterna utföra och ha ansvar för de uppgifter som avses i artikel 4.1 b, d–g och i samt för antagandet av alla relevanta tillsynsbeslut med avseende på de kreditinstitut som avses i punkt 4 första stycket i den här artikeln, inom ramen för och med förbehåll för de förfaranden som avses i punkt 7 i den här artikeln.

...

De nationella behöriga myndigheterna ska fortlöpande rapportera till ECB om utförandet av den verksamhet som sker i enlighet med denna artikel.

7. ECB ska i samråd med nationella behöriga myndigheter i deltagande medlemsstater och på grundval av ett förslag från tillsynsnämnden anta och offentliggöra en ram för att organisera de praktiska formerna för genomförandet av denna artikel. ...

8. Närhelst ECB bistås av nationella behöriga myndigheter eller nationella utsedda myndigheter i syfte att utföra de uppgifter som ECB tilldelas genom denna förordning ska ECB och de nationella behöriga myndigheterna agera i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämpliga unionsakter gällande tilldelning av skyldigheter och samarbete mellan behöriga myndigheter från olika medlemsstater.”

6 I artikel 24 i förordning nr 1024/2013 anges följande:

”1. ECB ska inrätta en administrativ omprövningsnämnd för att genomföra en intern administrativ omprövning av de beslut som fattas av ECB när den utövar de befogenheter som den tilldelas genom denna förordning, när en begäran om omprövning har lämnats in i enlighet med punkt 5. Omfattningen av den interna administrativa omprövningen bör hänföra sig till den processrättsliga och materiella överensstämmelsen av ett sådant beslut med denna förordning.

...

5. Varje fysisk eller juridisk person får i de fall som avses i punkt 1 begära en omprövning av ett beslut av ECB i enlighet med denna förordning som är riktat till den personen eller som direkt och personligen berör denna person. En begäran om omprövning av ett beslut av ECB-rådet enligt punkt 7 ska inte kunna tas upp.

6. Varje begäran om omprövning ska göras skriftligen och innehålla en motivering och lämnas till ECB inom en månad efter det att beslutet har meddelats den person som begär omprövning eller, om beslutet inte har meddelats på detta sätt, den dag som den berörda personen fick kännedom om beslutet, beroende på omständigheterna.

7. Efter att ha avgjort om begäran kan tas upp till prövning ska den administrativa omprövningsnämnden inom en rimlig tidsfrist med hänsyn till hur brådskande ärendet är och senast två månader efter mottagandet av begäran yttra sig i ärendet och hänskjuta det till tillsynsnämnden för utarbetande av ett nytt utkast till beslut. Tillsynsnämnden ska beakta den administrativa omprövningsnämndens yttrande och utan dröjsmål lägga fram ett nytt utkast till beslut för ECB-rådet. Det nya utkastet till beslut ska upphäva det ursprungliga beslutet, ersätta det med ett beslut med exakt samma innehåll eller ersätta det med ett ändrat beslut. Det nya utkastet till beslut ska anses vara antaget, såvida inte ECB-rådet motsätter sig detta inom en period på högst tio arbetsdagar.

...

9. Den administrativa omprövningsnämndens yttrande, tillsynsnämndens nya utkast till beslut och det beslut som antas av ECB-rådet i enlighet med denna artikel ska motiveras och meddelas parterna.

10. ECB ska anta ett beslut som fastställer den administrativa omprövningsnämndens arbetsordning.

...”

Förordning (EU) nr 468/2014

- 7 I skäl 9 i Europeiska centralbankens förordning (EU) nr 468/2014 av den 16 april 2014 om upprättande av ramen för samarbete inom den gemensamma tillsynsmekanismen mellan Europeiska centralbanken och nationella behöriga myndigheter samt med nationella utsedda myndigheter (ramförordning om den gemensamma tillsynsmekanismen [SSM]) (EUT L 141, 2014, s. 1) anges följande:

”... [Denna förordning] ... vidareutvecklar och specificerar ... de förfaranden som i SSM-förordningen fastställs för samarbetet mellan ECB och de nationella behöriga myndigheterna inom ramen för den gemensamma tillsynsmekanismen samt, om lämpligt, med de nationella utsedda myndigheterna, och säkerställer därigenom att tillsynsmekanismen fungerar på ett effektivt och enhetligt sätt.”

- 8 Artikel 1.1 i denna förordning har följande lydelse:

”I denna förordning fastställs regler för följande:

- a) Den ram som avses i artikel 6.7 i [förordning nr 1024/2013], dvs. en ram för att organisera de praktiska formerna för genomförandet av artikel 6 i [förordning nr 1024/2013] som rör samarbete inom den gemensamma tillsynsmekanismen, så att den omfattar:
- i) Den specifika metoden för att bedöma och granska om en enhet som står under tillsyn ska klassificeras som betydande eller mindre betydande enligt de kriterier som fastställs i artikel 6.4 i [förordning nr 1024/2013] samt de arrangemang som följer av denna bedömning.

...

...”

- 9 I artikel 70 i förordning nr 468/2014, som har rubriken ”Särskilda omständigheter som leder till att en betydande enhet som står under tillsyn klassificeras som mindre betydande”, föreskrivs följande:

”1. Särskilda omständigheter enligt artikel 6.4 andra och femte stycket i [förordning nr 1024/2013] (nedan kallade särskilda omständigheter) föreligger när det finns särskilda och faktiska omständigheter som gör att det är olämpligt att klassificera en enhet som står under tillsyn som betydande med hänsyn till ... mål[en] och principer[na] [med förordning nr 1024/2013] och i synnerhet behovet att säkerställa en enhetlig tillämpning av hög tillsynsstandard.

2. Begreppet ’särskilda omständigheter’ ska tolkas restriktivt.”

- 10 Artikel 71 i förordning nr 468/2014, med rubriken ”Bedömning att det föreligger särskilda omständigheter”, har följande lydelse:

”1. Frågan om det förekommer särskilda omständigheter som motiverar att en enhet som står under tillsyn klassificeras som mindre betydande i stället för betydande ska fastställas från fall till fall och specifikt för den enhet eller grupp som står under tillsyn, men inte för kategorier av enheter som står under tillsyn.

...”

Beslut 2014/360/EU

11 Den administrativa omprövningsnämnd som avses i artikel 24 i förordning nr 1024/2013 har inrättats genom Europeiska centralbankens beslut 2014/360/EU av den 14 april 2014 om inrättandet av en administrativ omprövningsnämnd och nämndens arbetsordning (EUT L 175, 2014, s. 47).

12 I artikel 7.1 i beslutet föreskrivs följande:

”Varje fysisk eller juridisk person till vilken ett beslut från ECB i enlighet med förordning [nr 1024/2013] är riktat, eller som direkt och personligen berörs av beslutet, och som vill begära en intern administrativ omprövning ... ska lämna en skriftlig ansökan om omprövning till sekreteraren av vilken det beslut för vilket omprövning begärs framgår. En ansökan om omprövning ska författas på ett av unionens officiella språk.”

13 I artikel 16 i beslutet föreskrivs följande:

”1. Inom en, mot bakgrund av sakens natur, rimlig tidsperiod, men senast två månader efter den dag då ansökan om omprövning inkom, ska omprövningsnämnden anta sitt yttrande om omprövningen.

2. Yttrandet ska föreslå huruvida det ursprungliga beslutet bör upphävas, ersättas med ett beslut med exakt samma innehåll eller ersättas med ett ändrat beslut. I det sistnämnda fallet ska yttrandet innehålla förslag på nödvändiga ändringar.

...”

14 I artikel 18 i beslutet anges följande:

”ECB-rådets sekreterare ska informera parterna om omprövningsnämndens yttrande, det nya utkastet till beslut från tillsynsnämnden samt det nya beslutet som antagits av ECB-rådet tillsammans med en motivering.”

Bakgrund till tvisten

15 Landeskreditbank är en offentligrättslig juridisk person, bildad enligt lag, som helt ägs av delstaten Baden-Württemberg (Tyskland).

16 Den 25 juni 2014 informerade ECB Landeskreditbank om att denna till följd av sin storlek enbart stod under tillsyn av ECB, och inte under gemensam tillsyn inom ramen för den gemensamma tillsynsmekanismen enligt artikel 6.4 i förordning nr 1024/2013, och gav Landeskreditbank möjlighet att yttra sig.

17 Den 10 juli 2014 ifrågasatte Landeskreditbank denna bedömning och gjorde särskilt gällande att det förelåg särskilda omständigheter i den mening som avses i denna bestämmelse och artiklarna 70 och 71 i förordning nr 468/2014.

18 Den 1 september 2014 antog ECB ett beslut enligt vilket Landeskreditbank kvalificerades som en ”betydande enhet” i den mening som avses i artikel 6.4 i förordningen nr 1024/2013.

19 Den 6 oktober 2014 begärde Landeskreditbank omprövning av detta beslut enligt artikel 24.1, 24.5 och 24.6 i förordningen nr 1024/2013, jämförd med artikel 7 i beslut 2014/360. Den administrativa omprövningsnämnden höll sammanträde den 23 oktober 2014.

- 20 Den 20 november 2014 slog den administrativa omprövningsnämnden fast att ECB:s beslut av den 1 september 2014 var lagenligt.
- 21 Den 5 januari 2015 antog ECB det omtvistade beslutet, som innebar att beslutet av den 1 september 2014 upphävdes och ersattes samt att Landeskreditbank åter kvalificerades som en "betydande enhet". ECB framhöll där i sak att
- kvalificeringen av Landeskreditbank som "betydande enhet" inte var oförenlig med målen med förordning nr 1024/2013,
 - en enhets riskprofil inte var relevant vid denna kvalificering, och att artikel 70 i förordning nr 468/2014 inte kunde tolkas så, att den innefattade kriterier som inte hade sin grund i förordning nr 1024/2013,
 - även om den ansåg att särskilda omständigheter förelåg i Landeskreditbanks fall skulle den även pröva huruvida sådana omständigheter motiverade att Landeskreditbank omklassificerades som en "mindre betydande" enhet,
 - begreppet "särskilda omständigheter", enligt artikel 70.2 i förordning nr 468/2014, skulle tolkas restriktivt, och att det därmed enbart var när den direkta tillsyn som utövades av ECB var olämplig som en enhet kunde omklassificeras från "betydande" till "mindre betydande",
 - ett beaktande av proportionalitetsprincipen i tolkningssyfte inte medförde att ECB var skyldig att pröva om tillämpningen av villkoren i artikel 6.4 i förordning nr 1024/2013 på en enhet var proportionerlig, och bedömningen av om det var "olämpligt" att klassificera en enhet som "betydande" inte motsvarade en sådan proportionalitetsbedömning,
 - den omständigheten att det fanns tillräckliga nationella ramar för tillsyn genom vilka en hög tillsynsstandard kunde tillämpas medförde inte att direkt tillsyn som utövades av ECB skulle vara olämplig, eftersom en sådan tillsyn enligt förordning nr 1024/2013 inte var beroende av att det visades att nationella ramar för tillsyn eller nationella tillsynsstandarder var otillräckliga.

Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

- 22 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 12 mars 2015 väckte Landeskreditbank talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet.
- 23 Till stöd för sin talan åberopade Landeskreditbank fem grunder. Den första grunden avsåg åsidosättande av artikel 6.4 i förordning nr 1024/2013 och artikel 70 i förordning nr 468/2014 när det gäller valet av de kriterier som ECB tillämpat, den andra en uppenbart oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna, den tredje åsidosättande av motiveringsskyldigheten, den fjärde maktmissbruk genom ECB:s underlåtenhet att utnyttja sitt utrymme för skönsmässig bedömning, och den femte grunden åsidosättande av ECB:s skyldighet att beakta samtliga relevanta omständigheter i ärendet.
- 24 Genom den överklagade domen ogillade tribunalen Landeskreditbanks talan.

Parternas yrkanden

- 25 Landeskreditbank har yrkat att domstolen ska
- i första hand, upphäva den överklagade domen,

- ogiltigförklara det omtvistade beslutet och förordna att verkningarna av ersättandet av ECB:s beslut av den 1 september 2014 ska bestå,
 - i andra hand, upphäva den överklagade domen och återförvisa målet till tribunalen, och
 - förplikta ECB att ersätta rättegångskostnaderna.
- 26 ECB har yrkat att domstolen ska
- ogilla överklagandet, och
 - förplikta Landeskreditbank att ersätta rättegångskostnaderna.
- 27 Europeiska kommissionen har yrkat att domstolen ska
- ogilla överklagandet, och
 - förplikta Landeskreditbank att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning av överklagandet

- 28 Landeskreditbank har åberopat tre grunder till stöd för överklagandet.

Den första grunden

- 29 Landeskreditbank har genom sin första grund gjort gällande att unionsrätten har åsidosatts vid tolkningen och tillämpningen av artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013 och artikel 70 i förordning nr 468/2014.
- 30 Denna grund består av tre delar.

Den första grundens första del

– Parternas argument

- 31 Landeskreditbank har genom sin första grundens första del hävdats att tribunalen gjorde en felaktig tolkning av begreppet särskilda omständigheter, i den mening som avses i artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013 och artikel 70 i förordning nr 468/2014, och att tribunalen i synnerhet gjorde fel när den inte tolkade dessa bestämmelser i överensstämmelse med proportionalitetsprincipen.
- 32 Enligt Landeskreditbank har ECB genom förordning nr 1024/2013 getts exklusiv befogenhet i fråga om tillsyn över kreditinstitut endast beträffande betydande institut, medan de nationella myndigheterna har behållit sina befogenheter i fråga om tillsyn över mindre betydande kreditinstitut.
- 33 Landeskreditbank anser att tribunalen, enligt proportionalitetsprincipen, borde ha tolkat artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013 och artikel 70 i förordning nr 468/2014 på så sätt att en enhet ska kvalificeras som "mindre betydande" om det mot bakgrund av särskilda och faktiska omständigheter i ärendet framgår att man med den direkta tillsyn över enheten som utövas av de behöriga nationella myndigheterna kan uppnå målen med förordning nr 1024/2013 lika väl som med den direkta tillsyn som utövas av ECB.

34 Landeskreditbank har även gjort gällande att tribunalen har åsidosatt tolkningsprincipen att rättsakter har ändamålsenlig verkan och inte är ogiltiga (*ut res magis valeat quam pereat*) och skyldigheten att inte uppställa ett krav på att bevisa något som inte kan bevisas (*probatio diabolica*). Tribunalens tolkning av begreppet ”särskilda omständigheter”, i den mening som avses i artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013 och artikel 70 i förordning nr 468/2014, medför nämligen att dessa bestämmelser förlorar sin ändamålsenliga verkan genom att det har blivit omöjligt att visa att sådana omständigheter föreligger.

35 ECB och kommissionen har bestritt Landeskreditbanks argument.

– *Domstolens bedömning*

36 Såsom tribunalen korrekt har påpekat i punkt 64 i den överklagade domen kan tribunalens bedömning av bestämmelserna om de tillsynsbefogenheter som rådet har gett ECB inte påverkas av klagandens argument, som grundas på påståendet att de nationella myndigheterna, enligt artikel 6.4 i förordning nr 1024/2013, har behållit befogenheten att utöva de uppgifter som anges i artikel 4.1 b och d–i) i denna förordning, i förhållande till enheter som kvalificeras som ”mindre betydande”.

37 Vad först avser omfattningen av ECB:s befogenheter i fråga om direkt tillsyn över kreditinstitut, ska det nämligen erinras om att det i artikel 4 i förordning nr 1024/2013, med rubriken ”Uppgifter som tilldelas ECB”, i punkt 1 föreskrivs att ECB inom ramen för artikel 6 ska ha ”exklusiv befogenhet” att för tillsynsändamål utföra de uppgifter som anges i denna artikel 4.1 i förhållande till ”alla” kreditinstitut som är etablerade i de deltagande medlemsstaterna, utan att det görs någon åtskillnad mellan betydande och mindre betydande institut.

38 Det framgår således av lydelsen av artikel 4.1 i förordning nr 1024/2013 att ECB har exklusiv befogenhet att utföra de uppgifter som anges i denna bestämmelse i förhållande till alla dessa institut.

39 Det är riktigt att ECB, enligt artikel 6.1 i förordning nr 1024/2013, ska utföra sina uppgifter inom SSM, som består av ECB själv och de behöriga nationella myndigheterna, och ansvarar för att SSM fungerar på ett effektivt och enhetligt sätt.

40 Det är i detta sammanhang som de nationella myndigheterna, enligt artikel 6.6 i förordning nr 1024/2013 ska utföra och är ansvariga för de uppgifter som avses i artikel 4.1 b, d–g och i) i denna förordning samt för antagandet av alla relevanta tillsynsbeslut med avseende på de kreditinstitut som avses i artikel 6.4 första stycket, nämligen de som enligt kriterierna i sistnämnda bestämmelse är ”mindre betydande”.

41 De behöriga nationella myndigheterna bistår således ECB i fullgörandet av de uppgifter som tilldelas ECB enligt förordning nr 1024/2013, genom ett decentraliserat genomförande av vissa av dessa uppgifter i förhållande till mindre betydande kreditinstitut, i den mening som avses i artikel 6.4 första stycket i denna förordning.

42 Enligt skäl 9 i förordning nr 468/2014 vidareutvecklar och specificerar denna förordning de förfaranden som i förordning nr 1024/2013 fastställs för samarbetet mellan ECB och de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för SSM och säkerställer därigenom att SSM fungerar på ett effektivt och enhetligt sätt.

43 Enligt artikel 1.1 a i förordning nr 468/2014 är målet med denna förordning bland annat att fastställa den ram som avses i artikel 6.7 i förordning nr 1024/2013, det vill säga en ram för att genomföra denna artikel 6, som rör samarbetet mellan ECB och de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för SSM.

- 44 I synnerhet gäller, enligt nämnda artikel 1.1 a i, att förordning nr 468/2014, i del IV i förordningen, omfattar reglerna om fastställande, enligt kriterierna i artikel 6.4 i förordning nr 1024/2013, av om en enhet som står under tillsyn har status som betydande eller mindre betydande. I förstnämnda artikel definieras även, i detta sammanhang, begreppet särskilda omständigheter, i den mening som avses i sistnämnda bestämmelse, som kan motivera att en enhet som står under tillsyn klassificeras som mindre betydande trots att den uppfyller kriterierna för att klassificeras som betydande.
- 45 Det föreskrivs härvidlag i artikel 70.1 i förordning nr 468/2014 att sådana särskilda omständigheter föreligger när det finns särskilda och faktiska omständigheter som gör att det är olämpligt att klassificera en enhet som står under tillsyn som betydande med hänsyn till målen och principerna med förordning nr 1024/2013 och i synnerhet behovet av att säkerställa en enhetlig tillämpning av hög tillsynsstandard.
- 46 Det framgår av själva lydelsen av denna bestämmelse att de omständigheter som, för utövande av direkt tillsyn, motiverar en klassificering som mindre betydande av en enhet som i princip, på grundval av kriterierna i artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013, borde klassificeras som betydande, endast består i om det är lämpligt eller inte att enheten klassificeras som betydande.
- 47 De nationella myndigheterna kan följaktligen endast utöva direkt tillsyn över en betydande enhet om det föreligger omständigheter av vilka det framgår att det är olämpligt att klassificera enheten som betydande för att uppnå de mål som eftersträvas med förordning nr 1024/2013.
- 48 Såsom tribunalen har påpekat i punkterna 44 och 46 i den överklagade domen hänvisas det i lydelsen av artikel 70.1 i förordning nr 468/2014 inte till någon prövning av huruvida det är nödvändigt att ställa en betydande enhet under direkt tillsyn av ECB och det framgår inte av en bokstavstolkning av denna bestämmelse att den omständigheten att direkt tillsyn över denna enhet som utövas av de nationella myndigheterna är lika väl ägnad att uppnå målen med denna förordning som tillsyn som enbart utövas av ECB skulle motivera att enheten klassificerades som mindre betydande.
- 49 Såsom tribunalen har slagit fast i punkterna 54, 63 och 72 i den överklagade domen har rådet följaktligen gett ECB en exklusiv befogenhet, när det gäller de uppgifter som anges i artikel 4.1 i förordning nr 1024/2013, vilka genom artikel 6 i denna förordning kan genomföras på ett decentraliserat sätt av nationella myndigheter, inom ramen för SSM och under ECB:s kontroll, avseende mindre betydande enheter, i den mening som avses i denna artikel 6.4 första stycket, och i fråga om vissa uppgifter, medan ECB har getts exklusiv befogenhet att bestämma innebörden av begreppet särskilda omständigheter, i den mening som avses i nämnda artikel 6.4 andra stycket, vilket har gjorts genom antagandet av artiklarna 70 och 71 i förordning nr 468/2014.
- 50 Det ska slutligen erinras om att en klassificering som mindre betydande, enligt artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013, av ett sådant kreditinstitut som Landeskreditbank, vars sammanlagda värde av dess tillgångar överstiger 30 miljarder euro, endast kan göras om villkoret särskilda omständigheter, i den mening som avses i denna bestämmelse, är uppfyllt, som motiverar att institutet betraktas som ett sådant.
- 51 Landeskreditbank har härvidlag fel när det hävdar att tribunalen har tolkat artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013 och artikel 70 i förordning nr 468/2014 utan att beakta proportionalitetsprincipen.
- 52 Det kan nämligen konstateras att tribunalen, i punkterna 66–85 i den överklagade domen, har tolkat dessa bestämmelser med beaktande av denna princip.

- 53 Tribunalen har i synnerhet, i punkt 68 i den överklagade domen, korrekt erinrat om att bedömningen av huruvida en åtgärd är proportionerlig ska ske med beaktande av det utrymme för skönsmässig bedömning som unionens institutioner kan ha haft när det beslutades om åtgärden (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 december 2006, Tyskland/parlamentet och rådet, C-380/03, EU:C:2006:772, punkt 145 och där angiven rättspraxis).
- 54 Det ska härvidlag påpekas att enligt bestämmelserna i förordningarna nr 1024/2013 och 468/2014 har ECB en beslutsbefogenhet som innebär beaktande av faktiska omständigheter för vilka proportionerliga villkor ska vara uppfyllda enligt bestämmelserna. Enligt artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013 kan således en enhet som inte ska anses vara mindre betydande på grundval kriterierna i denna bestämmelse ändå anses vara det om det är motiverat av särskilda omständigheter som anges i artikel 70 i förordning nr 468/2014.
- 55 Det fall som avses i nämnda bestämmelser är när den omständigheten att en betydande enhet som står under direkt tillsyn av de nationella myndigheterna medför att de mål som eftersträvas med förordning nr 1024/2013 skulle kunna uppnås bättre än om enheten stod under direkt tillsyn av ECB eller, omvänt, det fall där man genom direkt tillsyn som utövades av ECB inte skulle uppnå dessa mål lika väl som genom direkt tillsyn som nämnda myndigheter utövade över den berörda enheten.
- 56 Enligt artikel 6.5 b i förordning nr 1024/2013 får ECB däremot när som helst, i de fall det är nödvändigt för att säkerställa en enhetlig tillämpning av hög tillsynsstandard, på eget initiativ efter att ha hört de behöriga nationella myndigheterna eller på begäran av en behörig nationell myndighet, besluta att själv direkt utöva alla relevanta befogenheter för ett eller flera av de kreditinstitut som avses i denna artikel 6.4.
- 57 Dessa bestämmelser avser olika kriterier, nämligen, å ena sidan, huruvida det är olämpligt att en enhet som står under tillsyn klassificeras som betydande och, å andra sidan, huruvida det är nödvändigt att relevanta befogenheter utövas av ECB.
- 58 Jämförelsen mellan nämnda bestämmelser, som har gjorts i punkt 62 i den överklagade domen, ger stöd för tribunalens bedömning i punkt 77 i den domen enligt vilken unionslagstiftaren, genom tillskapandet av SSM, i artikel 6 i förordning nr 1024/2013, har förenat beaktandet av medlemsstaternas roll vid genomförandet av unionsrätten med uppnåendet av målen med den förordningen.
- 59 Av detta följer att unionslagstiftaren har beaktat proportionalitetsprincipen och att ECB inte är skyldig, såsom tribunalen har understrukit i punkt 75 i den överklagade domen, att från fall till fall pröva om inte ett betydande institut, trots tillämpningen av kriterierna i artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013, ska ställas under direkt tillsyn av nationella myndigheter av det skälet att dessa bättre skulle kunna uppnå målen med denna förordning.
- 60 Tribunalen gjorde följaktligen ingen felaktig rättstillämpning när den, i punkt 80 i den överklagade domen, slog fast att de ”särskilda och faktiska omständigheter som gör att det är olämpligt att klassificera en enhet som står under tillsyn som betydande”, vilka avses i artikel 70.1 i förordning nr 468/2014, endast åsyftar särskilda och faktiska omständigheter som medför att direkt tillsyn som utövas av nationella myndigheter bättre kan uppnå målen och principerna, i synnerhet nödvändigheten att säkerställa en enhetlig tillämpning av hög tillsynsstandard, än direkt tillsyn som utövas av ECB.
- 61 Enligt artikel 70.2 i förordning nr 468/2014 ska begreppet ”särskilda omständigheter”, som anges i artikel 70.1 i den förordningen och i artikel 6.4 andra och femte styckena i förordning nr 1024/2013, tolkas restriktivt. Detta ger ytterligare stöd för att tribunalens tolkning är välgrundad.

- 62 Klaganden kan slutligen inte vinna framgång med sitt argument att tribunalens tolkning av begreppet "särskilda omständigheter", i den mening som avses i artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013 och artikel 70 i förordning nr 468/2014, medför att dessa bestämmelser förlorar sin ändamålsenliga verkan genom att det har blivit omöjligt att visa att sådana omständigheter föreligger.
- 63 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 74 i sitt förslag till avgörande finns det nämligen inget som tyder på att denna tolkning, som överensstämmer med lydelsen av och målen med förordningarna nr 1024/2013 och 468/2014, skulle göra det omöjligt för Landeskreditbank att göra gällande "särskilda omständigheter", i den mening som avses i nämnda bestämmelser, och visa att sådana omständigheter föreligger.
- 64 Tribunalens tolkning av begreppet "särskilda omständigheter", i den mening som avses i dessa bestämmelser, utgör under dessa omständigheter ingen felaktig rättstillämpning.
- 65 Av detta följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den första grundens första del.

Den första grundens andra del

– Parternas argument

- 66 Landeskreditbank har genom sin första grundens andra del hävdade att den överklagade domen har tillkommit genom felaktig rättstillämpning, eftersom tribunalen, i punkterna 101–112 i den domen, slog fast att ECB inte hade gjort en uppenbart oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna.
- 67 Landeskreditbank anser i synnerhet att tribunalen, även på grundval av sin egen tolkning av de relevanta bestämmelserna, borde ha prövat Landeskreditbanks argument avseende särskilda och faktiska omständigheter samt kontrollerat huruvida, i överensstämmelse med dessa argument, direkt tillsyn som utövades av de behöriga nationella myndigheterna skulle ha gjort det möjligt att uppnå målen med förordning nr 1024/2013 bättre än direkt tillsyn som utövades av ECB.
- 68 Landeskreditbank har dessutom gjort gällande att tribunalen även gjorde en felaktig bedömning när den prövade Landeskreditbanks argument att de olika rättsliga ramar och kontrollmyndigheter som omgav dess verksamhet motiverade att tillsyn utövades av de nationella myndigheterna.
- 69 ECB och kommissionen har bestritt Landeskreditbanks argument.

– Domstolens bedömning

- 70 Såsom framgår av punkterna 87, 88, 102, 104 och 108 i den överklagade domen gick Landeskreditbanks argument vid tribunalen ut på att direkt tillsyn som utövades av de nationella myndigheterna var tillräcklig för att uppnå målen med förordning nr 1024/2013 och att säkerställa en enhetlig tillämpning av hög tillsynsstandard och att det härvidlag inte var nödvändigt att en direkt tillsyn utövades av ECB. Tribunalen gjorde följaktligen en korrekt bedömning när den, med beaktande av sin tolkning av begreppet särskilda omständigheter, i den mening som avses i artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013 och artikel 70 i förordning nr 468/2014, vars riktighet har konstaterats i samband med prövningen av den första grundens första del i förevarande mål om överklagande, slog fast att dessa argument saknade relevans.
- 71 Förutom att det var först i repliken vid tribunalen som Landeskreditbank påstod att direkt tillsyn som utövades av de nationella myndigheterna skulle ha gjort det möjligt att uppnå målen med förordning nr 1024/2013 bättre än genom direkt tillsyn som utövades av ECB, på grund av de olika rättsliga ramar och kontrollmyndigheter som omgav dess verksamhet, är det uppenbart att enbart detta

påstående inte är tillräckligt för att visa att den tillsyn som utövas av ECB var olämplig. Påståendet kan inte heller medföra någon skyldighet för tribunalen att pröva huruvida särskilda omständigheter, i den mening som avses i nämnda bestämmelser, föreligger.

- 72 Tribunalen gjorde följaktligen ingen felaktig rättstillämpning när den, i punkt 112 i den överklagade domen, slog fast att talan inte kunde vinna bifall såvitt avser Landeskreditbanks grund enligt vilken ECB hade gjort uppenbart oriktiga bedömningar av omständigheterna.
- 73 Av detta följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den första grundens andra del.

Den första grundens tredje del

– Parternas argument

- 74 Landeskreditbank har genom sin första grundens tredje del hävdatt att tribunalen felaktigt, i punkterna 140–142 och 149 i den överklagade domen, slog fast att ECB inte kunde kritiseras för att inte ha utövat sitt utrymme för skönsmässig bedömning och för att ha åsidosatt sin skyldighet att utreda omständigheterna, genom att underkänna Landeskreditbanks argument såsom irrelevant.
- 75 ECB och kommissionen har bestritt Landeskreditbanks argument.

– Domstolens bedömning

- 76 Såsom har påpekats i punkt 70 ovan gick Landeskreditbanks argument vid tribunalen ut på att målen med förordning nr 1024/2013 kunde uppnås genom direkt tillsyn som utövades av de tyska myndigheterna, utan att det härvidlag var nödvändigt att direkt tillsyn utövades av ECB.
- 77 Detta argument saknar relevans vid tolkningen av begreppet särskilda omständigheter, i den mening som avses i artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013 och artikel 70 i förordning nr 468/2014, såsom detta begrepp följer av punkt 80 i den överklagade domen samt punkterna 50 och 51 ovan. Tribunalen gjorde följaktligen ingen felaktig rättstillämpning när den, i punkterna 142 och 150 i den överklagade domen, slog fast att talan inte kunde vinna bifall såvitt avsåg Landeskreditbanks fjärde och femte grunder – vilka avsåg att ECB gjort sig skyldig till maktmissbruk genom att den rättsstridigt underlätit att utöva sitt utrymme för skönsmässig bedömning respektive att ECB åsidosatt sin skyldighet att pröva och beakta samtliga relevanta omständigheter i ärendet – med motiveringen att ECB inte kunde kritiseras för att ha underkänt sådana argument eller för att, vid tillämpningen av nämnda artikel 70.1, inte ha beaktat omständigheter som saknar relevans mot bakgrund av bestämmelsens lydelse.
- 78 Den första grundens tredje del ska följaktligen underkännas.
- 79 Av det ovan anförda följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den första grunden.

Den andra grunden

- 80 Landeskreditbank har genom sin andra grund gjort gällande att det omtvistade beslutet har missuppfattats och att det har gjorts en felaktig bedömning av kraven på motivering av beslutet.
- 81 Denna grund består av två delar.

Den andra grundens första del

– Parternas argument

- 82 Landeskreditbank har genom sin andra grundens första del gjort gällande att tribunalen, i punkterna 31 och 34 i den överklagade domen, har missuppfattat det omtvistade beslutet genom att återge skälen i beslutet på ett felaktigt sätt och genom att ersätta dessa skäl med sina egna skäl.
- 83 Landeskreditbank har i synnerhet gjort gällande att det i nämnda beslut inte hänvisas till kriteriet att Landeskreditbanks kvalificering som betydande enhet endast kunde underlätas på villkor att det visades att målen med förordning nr 1024/2013 skulle kunna uppnås bättre genom direkt tillsyn som utövades av de behöriga tyska myndigheterna än genom direkt tillsyn som utövades av ECB.
- 84 ECB och kommissionen har bestritt Landeskreditbanks argument.

– Domstolens bedömning

- 85 Enligt domstolens fasta praxis ska det av den motivering som krävs enligt artikel 296 FEUF klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att domstolen ges möjlighet att utföra sin prövning (dom av den 5 december 2013, Solvay/kommissionen, C-455/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:796, punkt 90, och dom av den 10 mars 2016, HeidelbergCement/kommissionen, C-247/14 P, EU:C:2016:149, punkt 16).
- 86 Det ska påpekas att det omtvistade beslutet i förevarande fall är en rättsakt om tillsyn över ett kreditinstitut vilken antagits av ECB, som härvidlag har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning. Såsom anges i skäl 55 i förordning nr 1024/2013 innebär de tillsynsuppgifter som ECB tilldelas nämligen ett stort ansvar för ECB att bevara den finansiella stabiliteten i unionen och att använda sina tillsynsbefogenheter på det sätt som är mest effektivt och proportionerligt.
- 87 Det följer vidare av fast rättspraxis att frågan huruvida kravet på motivering är uppfyllt ska bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälen och det intresse av att få förklaringar som de vilka rättsakten är riktad till, eller andra personer som direkt eller personligen berörs av den, kan ha. Det krävs inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 296 FEUF inte ska ske endast utifrån motiveringens lydelse, utan även utifrån det sammanhang i vilket den ingår och samtliga rättsregler på det aktuella området (dom av den 5 december 2013, Solvay/kommissionen, C-455/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:796, punkt 91, och dom av den 10 mars 2016, HeidelbergCement/kommissionen, C-247/14 P, EU:C:2016:149, punkt 16).
- 88 Det ska härvidlag erinras om att ECB, enligt artikel 24.1 i förordning nr 1024/2013, ska inrätta en administrativ omprövningsnämnd för att genomföra en intern administrativ omprövning av de beslut som fattas av ECB när den utövar de befogenheter som den tilldelas genom denna förordning.
- 89 ECB har inrättat denna nämnd genom sitt beslut 2014/360, som antogs med stöd av artikel 24 i förordning nr 1024/2013.
- 90 Enligt artikel 24.7 i förordning nr 1024/2013 ska den administrativa omprövningsnämnden – när det till nämnden har framställts en begäran om omprövning av ett beslut som meddelats av ECB – efter att ha avgjort om begäran kan tas upp till prövning, yttra sig i ärendet och hänskjuta det till ECB:s tillsynsnämnd för utarbetande av ett nytt utkast till beslut. Det föreskrivs i artikel 16.2 i beslut 2014/360 att den administrativa omprövningsnämnden genom sitt yttrande ska föreslå huruvida

det ursprungliga beslutet bör upphävas, ersättas med ett beslut med exakt samma innehåll eller ersättas med ett ändrat beslut. I det sistnämnda fallet ska yttrandet innehålla förslag på nödvändiga ändringar. Det föreskrivs i artikel 24.7 i förordning nr 1024/2013 att tillsynsnämnden ska beakta detta yttrande och utan dröjsmål lägga fram ett nytt utkast till beslut för ECB-rådet, som ska upphäva det ursprungliga beslutet, ersätta det med ett beslut med exakt samma innehåll eller ersätta det med ett ändrat beslut. Det nya utkastet till beslut ska anses vara antaget, såvida inte ECB-rådet motsätter sig detta inom en period på högst tio arbetsdagar.

- 91 Enligt artikel 24.9 i förordning nr 1024/2013 och artikel 18 i beslut 2014/360 ska dessutom den administrativa omprövningsnämndens yttrande, tillsynsnämndens nya utkast till beslut och det beslut som antas av ECB-rådet motiveras och meddelas parterna.
- 92 Det följer således av artikel 24 i förordning nr 1024/2013 och av beslut 2014/360 att yttrandet, det nya utkastet till beslut och beslutet härrör från en och samma institution, nämligen ECB, och omfattas av ett och samma förfarande för intern administrativ omprövning av de beslut som denna institution meddelar när den utövar de befogenheter som den tilldelas genom nämnda förordning. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 98 i sitt förslag till avgörande finns det följaktligen ett inbördes samband mellan dessa handlingar.
- 93 Det var följaktligen korrekt av tribunalen att, i punkterna 31, 34 och 128 i den överklagade domen, pröva det omtvistade beslutet mot bakgrund av den administrativa omprövningsnämndens yttrande, som, i enlighet med artikel 24.9 i förordning nr 1024/2013 och artikel 18 i beslut 2014/360 hade meddelats Landeskreditbank.
- 94 Tribunalen konstaterade i förevarande fall att den administrativa omprövningsnämnden i sitt yttrande av den 20 november 2014 slog fast att det beslut som ECB hade meddelat den 1 september 2014 – i vilket Landeskreditbank hade kvalificerats som en betydande enhet, i den mening som avses i artikel 6.4 i förordning nr 1024/2013 – var lagenligt. Tribunalen konstaterade även att ECB genom det omtvistade beslutet upphävde och ersatte nämnda beslut, medan denna kvalificering bibehölls.
- 95 Tribunalen gjorde följaktligen ingen felaktig rättstillämpning när den – efter att i punkt 125 i den överklagade domen ha påpekat att den administrativa omprövningsnämndens yttrande ingick i samma sammanhang som det omtvistade beslutet, varför det, i enlighet med den rättspraxis som det erinrats om i punkt 87 ovan, kunde beaktas vid prövningen av huruvida det beslutets motivering var tillräcklig – i punkt 127 i den överklagade domen, slog fast att det därav med nödvändighet följde av artikel 24.1 och 24.7 i förordning nr 1024/2013 att nämnda beslut, i den mån det var förenligt med yttrandet, i förlängningen omfattades av yttrandet och att förklaringarna i yttrandet kunde beaktas vid prövningen av huruvida det omtvistade beslutet var tillräckligt motiverat.
- 96 Tribunalen gjorde inte heller någon felaktig rättstillämpning när den i detta sammanhang, vid prövningen av huruvida det omtvistade beslutet var motiverat, i punkt 128 i den överklagade domen jämförde beslutet med den administrativa omprövningsnämndens yttrande, där den fann att det framgår dels att ECB hade ansett att det endast kunde föreligga särskilda omständigheter på villkor att målen med förordning nr 1024/2013 bättre tillgodosågs genom direkt tillsyn som utövades av de nationella myndigheterna, dels att Landeskreditbank inte hade visat att detta villkor vara uppfyllt i förhållande till denna.
- 97 Mot bakgrund av dessa omständigheter har tribunalen inte missuppfattat det omtvistade beslutet.
- 98 Av detta följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den andra grundens första del.

Den andra grundens andra del

– Parternas argument

- 99 Landeskreditbank har genom sin andra grundens andra del hävdad att tribunalen genom att ha missuppfattat innehållet i det omtvistade beslutet även har gjort en felaktig bedömning eftersom den bortsett från att beslutet inte uppfyller de krav på motivering som gäller enligt unionsrätten.
- 100 Landeskreditbank anser särskilt att det omtvistade beslutet är ologiskt och motsägelsefullt, att det inte framgår vilka skäl beslutet grundas på och att det inte omfattar någon prövning av Landeskreditbanks argument, varför denna, till skillnad från vad tribunalen har anfört, inte har kunnat kontrollera lagenligheten av huruvida skälen för beslutet är välgrundade.
- 101 ECB och kommissionen har bestritt Landeskreditbanks argument.

– Domstolens bedömning

- 102 Den andra grundens andra del ska underkännas såsom verkningslös, eftersom den baseras på antagandet att tribunalen har missuppfattat det omtvistade beslutets innehåll, ett antagande som domstolen har underkänt vid prövningen av den andra grundens första del.
- 103 Av det ovan anförda följer att överklagandet inte kan vinna bifall såvitt avser den andra grunden.

Den tredje grunden

Parternas argument

- 104 Landeskreditbank har genom sin tredje grund hävdad att den överklagade domen har tillkommit genom ett processuellt fel, eftersom den inbegrep omständigheter som inte omfattades av saken i målet.
- 105 Enligt Landeskreditbank har tribunalen åsidosatt rätten att yttra sig och den kontradiktoriska principen genom att underkänna Landeskreditbanks argument med motiveringen att denna inte hade påstått att målen med förordning nr 1024/2013 skulle kunna uppnås bättre genom nationell tillsyn än genom direkt tillsyn som utövades av ECB, då detta kriterium inte hade anförts i förfarandena vid ECB och tribunalen.
- 106 Detsamma gäller erinran, i punkt 111 i den överklagade domen, om att det inte fanns någon ordning eller något samarbete mellan delstaten Baden-Württembergs myndigheter och de federala tyska myndigheterna som skulle kunna göra deras samarbete enklare än samarbetet med ECB.
- 107 ECB och kommissionen har bestritt Landeskreditbanks argument.

Domstolens bedömning

- 108 Landeskreditbank kan för det första inte vinna framgång med argumentet att det kriterium som kan läggas till grund för slutsatsen att det förelåg särskilda omständigheter, i den mening som avses i artikel 6.4 andra stycket i förordning nr 1024/2013 och artikel 70.1 i förordning nr 468/2014, nämligen att målen med förordning nr 1024/2013 bättre tillgodosågs genom direkt tillsyn som utövades av de nationella myndigheterna än genom direkt tillsyn som utövades av ECB, inte har anförts i förfarandet.

- 109 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 116 i sitt förslag till avgörande framgår det nämligen klart av ansökan och svaromålet att nämnda kriterium diskuterades mellan parterna inför tribunalen, vilket innebär att Landeskreditbanks rätt att yttra sig och den kontradiktoriska principen har iakttagits.
- 110 Såsom tribunalen har påpekat i punkt 129 i den överklagade domen visade bedömningen av den första grunden som Landeskreditbank åberopat till stöd för sin talan om ogiltigförklaring även att Landeskreditbank kunde förstå ECB:s resonemang och ifrågasätta detsamma inom ramen för den grunden och att tribunalen kunde utföra en lagenlighetsprövning av huruvida skälen i det omtvistade beslutet var välgrundade.
- 111 Parterna utvecklade dessutom sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen inför tribunalen.
- 112 Vad för det andra avser erinran, i punkt 111 i den överklagade domen, om att det inte fanns någon ordning eller något samarbete mellan delstaten Baden-Württembergs myndigheter och de federala tyska myndigheterna som skulle kunna göra deras samarbete enklare än samarbetet med ECB, gör domstolen följande bedömning. Det är tillräckligt att påpeka att tribunalen, genom denna erinran – som svar på det argument som Landeskreditbank hade anfört i samband med repliken, enligt vilket en enhetlig tillämpning av hög tillsynsstandard skulle kunna säkerställas bättre genom tillsyn som utövades av de tyska myndigheterna än genom tillsyn som utövades av ECB, på grund av de olika rättsliga ramarna och kontrollmyndigheter som omgav Landeskreditbanks verksamhet – endast konstaterade att argumentet skulle underkännas, eftersom det till stöd härför inte hade lämnats några konkreta uppgifter av vilka det framgick att det var enklare för de nationella myndigheterna att samarbeta sinsemellan än med ECB.
- 113 Landeskreditbanks rätt att yttra sig och den kontradiktoriska principen har följaktligen inte åsidosatts av tribunalen.
- 114 Överklagandet kan därför inte vinna bifall såvitt avser den tredje grunden.
- 115 Av det ovan anförda följer att överklagandet ska ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

- 116 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet ogillas.
- 117 Enligt artikel 138.1 i dessa rättegångsregler, som enligt artikel 184.1 i samma rättegångsregler ska gälla i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om detta har yrkats.
- 118 ECB har yrkat att Landeskreditbank ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Landeskreditbank har tappat målet, ska Landeskreditbank bära sina rättegångskostnader samt förpliktas att ersätta ECB:s och kommissionens rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) Överklagandet ogillas.**
- 2) Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank ska ersätta rättegångskostnaderna.**

Underskrifter